

Till alla barnfamiljer

Försäkringskassan

Om socialförsäkringen

Socialförsäkringen är en viktig del av det svenska trygghets-systemet. Den svenska socialförsäkringen gäller för alla som bor eller arbetar i Sverige. Den ger ekonomiskt skydd för familjer och barn, för personer med funktionsnedsättning samt vid sjukdom, arbetsskada och ålderdom. Genom Sveriges medlemskap i EU kan du dessutom ha rätt till socialförsäkringsförmåner i andra EU-länder.

Välkommen till Försäkringskassan

Att vara förälder är ett av livets stora glädjeämnen, men det kan också vara en stor utmaning. Inte minst ekonomiskt.

I den här broschyren kan du läsa om vilken ekonomisk hjälp du som förälder kan få från Försäkringskassan. Vissa saker har alla föräldrar rätt till, som barnbidrag, föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Andra ersättningar riktar sig enbart till familjer med särskilda behov. Det gäller till exempel bostadsbidrag till dig som har låga inkomster, underhållstöd till vissa ensamstående föräldrar och olika ersättningar till dig som har barn med funktionsnedsättning.

Föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning beräknas utifrån din sjukpenninggrundande inkomst. I ett avsnitt förklarar vi hur den beräknas. Vi tar också upp vårdnad, faderskap och andra begrepp som kan vara bra att känna till.

Vill du veta mer?

Den här broschyren ger bara översiktlig information. Om du vill ha mer detaljerad information om något som nämns i broschyren kan du läsa vidare på www.forsakringskassan.se. Där finns fördjupad information i form av faktablad som du kan skriva ut. Har du inte tillgång till Internet kan du alltid kontakta vårt Kundcenter på telefon 0771-524 524.

Det här gäller alltid:

För att kunna få ersättning från Försäkringskassan måste du uppfylla vissa krav. När du ansöker om ersättningen ska du därför lämna vissa uppgifter till Försäkringskassan som i sin tur bedömer uppgifterna och beslutar om du har rätt till ersättningen eller inte.

Innehåll

1	Vårdnad och boende	Sid 6
	Faderskap _____	6
	Vad är vårdnad? _____	6
	Om ni inte bor ihop _____	7
2	Du har rätt att vara ledig med ditt barn	Sid 8
3	Sjukpenninggrundande inkomst	Sid 9
4	Ledighet och ersättning i samband med barns födelse	Sid 10
5	Om adoption	Sid 11
	Adoptionskostnadsbidrag _____	11
	Ersättning i samband med adoptionen _____	12
6	Jämställdhetsbonus	Sid 13
7	Föräldrapenning	Sid 14
	Hur gör jag för att få föräldrapenning? _____	14
	Hur många dagar kan jag få föräldrapenning? _____	15
	Kan jag avstå föräldrapenningdagar åt någon annan? _____	15
	Hur stor är ersättningen? _____	15
	De första 180 dagarna gäller speciella regler _____	16
	Vad händer om jag har fått vårdnadsbidrag? _____	17
	Olika sätt att ta ut föräldrapenningen _____	17
	Om du blir sjuk _____	18
	Du behåller samma föräldrapenning i minst två år _____	18
	Sjukpenning när barnet har fyllt ett år _____	19
8	Kommunalt vårdnadsbidrag	Sid 20
	Kommunalt vårdnadsbidrag och andra ersättningar _____	20

9 Hemma med sjukt barn Sid 21

Tillfällig föräldrapenning	21
Anmäl senast samma dag	21
Hur stor är ersättningen?	21
Finns det någon åldersgräns?	22
Vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning	22
Efter sju dagar måste du ha intyg	22
Hur många dagar kan jag ta ut?	22
Intyg om barnets frånvaro	22
Kan någon annan få ersättning för att ta hand om mitt barn?	24
Byte av föräldrapenning mot tillfällig föräldrapenning	24
Barn mellan 12 och 16 år	25
Allvarligt sjukt barn	25

10 Om ditt barn har funktionsnedsättning Sid 26

Vårdbidrag	26
Tillfällig föräldrapenning för barn som är 16 år och äldre	26
Kontakt dagar	27
Assistansersättning	27
Bilstöd	28

11 Barnbidrag och flerbarnstillägg Sid 29

Vem får barnbidraget?	29
Kan man dela på barnbidraget?	29
Hur länge betalas barnbidraget ut?	29
Flerbarnstillägg	30

12 Bostadsbidrag Sid 31

13 Om ni separerar Sid 32

Underhållsskyldighet och underhållsbidrag	32
Samarbetsamtal	32
Underhållsstöd	33

14 Pensionsrätt för barnår Sid 35

15 Anmäl alltid förändringar! Sid 36

16 Så här kan du göra Sid 37

www.forsakringskassan.se	37
020-524 524	38
SMS	38
Frågor	38

1

Vårdnad och boende

När ett barn föds fyller barnmorskan i en födelseanmälan. Den skickas till skatteverket, som registrerar barnet i folkbokföringsregistret och ger det ett personnummer. Skatteverket informerar sedan Försäkringskassan om barnets födelse.

Faderskap

När ett gift par får barn räknas mannen automatiskt som pappa till barnet. Är ni inte gifta när barnet föds ska pappan bekräfta faderskapet skriftligt. Kommunens socialnämnd ska godkänna bekräftelsen.

Vad är vårdnad?

Vårdnad är ett rättsligt begrepp. Det är alltså inte samma sak som att ta hand om och vårda barnet. Den som har vårdnaden om barnet bestämmer i frågor som rör barnet. Ett barn står under någons vårdnad fram till 18-årsdagen.

Om ni som är föräldrar är gifta med varandra har ni gemensam vårdnad om barnet. Är ni inte gifta med varandra får mamman ensam vårdnad om barnet. För att få gemensam vårdnad måste ni då göra en anmälan till Skatteverket. Oftast gör man det i samband med att pappan bekräftar faderskapet. Det går också att göra senare.

Om ni inte bor ihop

Föräldrar som har gemensam vårdnad men inte bor ihop bestämmer tillsammans var barnet ska bo och hur mycket det ska bo på varje ställe. Går det inte att komma överens kan ni be en domstol om hjälp.

Var ska barnet vara folkbokfört?

Skatteverket beslutar var barnet ska vara folkbokfört. Barnet folkbokförs i regel hos den förälder eller de föräldrar där barnet oftast bor. Var barnet är folkbokfört kan bland annat ha betydelse för rätten till bostadsbidrag.

Socialtjänsten kan hjälpa till

Socialtjänsten i kommunen erbjuder ibland råd och stöd till föräldrar och kan svara på frågor om vårdnad, boende, umgänge med mera. Kontakta din kommun för att få mer information.

2

Du har rätt att vara ledig med ditt barn

När du har barn som är yngre än ett och ett halvt år har du rätt att vara helt ledig från arbetet. Du har också rätt att vara ledig från arbetet de dagar som du tar ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Du som är pappa eller andra förälder till barnet har rätt att vara ledig i tio dagar i samband med ditt barns födelse.

Så länge du har barn som är under åtta år, eller barn som går i första klass i skolan, har du också rätt att arbeta kortare dagar. Du får förkorta den normala arbetstiden med upp till en fjärdedel.

Du bör anmäla till din arbetsgivare att du ska vara föräldraledig senast två månader innan om inget annat har avtalats. Du kan läsa mer om din rätt att vara föräldraledig i Föräldraledighetslagen.

Sjukpenning- grundande inkomst

Många av ersättningarna som du kan få från Försäkringskassan beräknas utifrån din sjukpenninggrundande inkomst. Det gäller också föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning.

Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av Försäkringskassan utifrån din beräknade årliga arbetsinkomst. Om du är anställd beräknas årsinkomsten med hjälp av din lön före skatt. Har du ett eget företag räknas företagets beräknade nettointäkt som årsinkomst.

Den sjukpenninggrundande inkomsten har ett tak. Den kan inte bli högre än ett 7,5 prisbasbelopp. Det betyder att du inte får ersättning för det du tjänar utöver det beloppet. Föräldrapenningen är dock ett undantag. När vi räknar ut hur mycket du får i föräldrapenning räknar vi med inkomster ända upp till 10 prisbasbelopp. Har du höga inkomster kan du alltså få mer i föräldrapenning än du kan få i sjukpenning och tillfällig föräldrapenning.

Du hittar aktuellt prisbasbelopp på www.forsakringskassan.se under länken **Aktuella belopp**.

4

Ledighet och ersättning i samband med barns födelse

Du som är pappa eller andra förälder till barnet har rätt att vara ledig i tio dagar med tillfällig föräldrapenning i samband med ditt barns födelse. Även andra personer kan få ersättningen. Det gäller till exempel när det inte finns någon pappa som har rätt till tillfällig föräldrapenning.

Du kan ta ut ersättningen samtidigt som mamman tar ut föräldrapenning. Du får ersättning under högst 10 dagar per barn. Det betyder att vid tvillingfödelse kan du få 20 dagar, vid trillingfödelse 30 och så vidare.

Du får ta ut dagarna ända till och med den 60:e dagen efter det att barnet kommit hem från förlossningen. Du kan ta ut ersättning för hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Det betyder att du kan välja att till exempel vara hemma i 20 halva dagar.

Tillfällig föräldrapenning ger dig något mindre än 80 procent av din sjukpenninggrundande inkomst. För att få tillfällig föräldrapenning måste du göra en anmälan senast samma dag som du vill ha ersättning för. Vissa arbetsgivare gör automatisk anmälan åt dig. Men du måste själv ta reda på hur det fungerar på din arbetsplats.

Om adoption

5

En adoptivförälder har samma rättigheter och skyldigheter som en biologisk förälder. Genom adoptionen får barnet samma ställning som om det fötts inom familjen. Adopterar en make den andra makens barn anses barnet vara makarnas gemensamma barn.

För att få adoptera ett barn måste man ha socialnämndens medgivande.

Adoptionskostnadsbidrag

Vid adoption av ett barn från utlandet kan man få adoptionskostnadsbidrag. För att få bidrag måste ni som är adoptivföräldrar vara bosatta i Sverige, både när ni får barnet i er vård och när adoptionen blir giltig. Adoptionen måste också vara godkänd av Myndigheten för Internationella Adoptionsfrågor (MIA) eller av en svensk domstol. Barnet som adopteras får inte ha fyllt 10 år.

Man kan inte få adoptionskostnadsbidrag vid adoption av ett biologiskt barn eller ett tidigare adopterat barn. Man kan heller inte få bidraget om adoptionen gäller ett barn till den som man är gift med.

Du måste ansöka om bidraget inom ett år från den dag då adoptionen blev giltig.

Även du som är ensamstående förälder kan ha rätt till adoptionskostnadsbidrag. Barn till ensamstående adoptivföräldrar kan också få underhållsstöd. Underhållsstödet ska

kompensera barnet ekonomiskt för det underhållsbidrag det annars skulle ha fått av en andra förälder.

Ersättning i samband med adoptionen

I samband med adoption av ett barn som är yngre än 10 år har föräldrarna rätt att vara lediga och få ersättning i form av tillfällig föräldrapenning i fem dagar var. Om ni vill kan ni komma överens om en annan fördelning av dagarna. Adopterar ni flera barn samtidigt får ni ytterligare tio dagar för varje barn. Ni kan ta ut dagarna längst till och med den sextionde dagen efter den dag som ni fick barnet i er vård.

Om du är ensam adoptivförälder har du rätt till de tio dagarna.

Tillfällig föräldrapenning ger dig något mindre än 80 procent av din sjupenninggrundande inkomst. För att få tillfällig föräldrapenning måste du göra en anmälan senast samma dag som du vill ha ersättning för. Vissa arbetsgivare gör automatisk anmälan åt dig. Men du måste själv ta reda på hur det fungerar på din arbetsplats.

Jämställdhetsbonus

6

Jämställdhetsbonusen gäller barn som är födda efter 30 juni 2008. Den ska underlätta för föräldrar att dela lika på föräldraledigheten. Den förälder som har tagit ut flest dagar med föräldrapenning under ett kalenderår får jämställdhetsbonus om han eller hon arbetar när den andra föräldern tar ut föräldrapenning. Om ni delar lika på dagarna med föräldrapenning får ni maximal bonus.

För att få bonus måste ni ha gemensam vårdnad om barnet. Men ni behöver inte vara gifta eller bo tillsammans.

Bonusen beräknas i efterhand och betalas ut som en skatte-reduktion, alltså en rabatt på skatten. Den förälder som varit ledig längst får pengarna insatta på sitt skattekonto i samband med slutskattsedeln som kommer tidigast före midsommar och senast i december.

Ni måste ansöka om jämställdhetsbonus senast den 1 mars året efter att bonusen tjänats in. Vi skickar ut en blankett i början av februari till de föräldrar som kan vara berättigade till bonus.

7

Föräldrapenning

För barn födda före 2002 gäller delvis andra regler.
Kontakta oss för att få veta mer.

Föräldrapenning är den ersättning föräldrar får för att kunna vara lediga från arbetet för att ta hand om sina barn. Med föräldrapenning kan du som är förälder vara ledig och få ersättning i längre sammanhängande perioder, enstaka dagar eller delar av dagar. Det går att ta ut föräldrapenning tills barnet fyller åtta år eller tills det har slutat i första klass i skolan.

Du kan bara få föräldrapenning för den tid du är hemma för att ta hand om ditt barn. Du får alltså inte arbeta eller studera när du tar ut föräldrapenning för samma tid.

Hur gör jag för att få föräldrapenning?

Du måste anmäla att du vill ha föräldrapenning senast samma dag som du vill ha ersättning för. Först när du har anmält kan du begära ersättning. Om du har en e-legitimation kan du anmäla och begära ersättning direkt på www.forsakringskassan.se. Läs mer om hur du anmäler och begär föräldrapenning i slutet av broschyren.

Föräldrapenning betalas i regel ut en gång i månaden eller vid ersättningsperiodens slut.

Hur många dagar kan jag få föräldrapenning?

Vid gemensam vårdnad har ni som är föräldrar rätt till 240 dagar var med föräldrapenning. Av dessa är 60 dagar reserverade för var och en av er. De övriga kan en av er välja att avstå till den andra föräldern.

Har du ensam vårdnad om barnet har du rätt till alla 480 dagarna. Tvillingföräldrar har rätt till ytterligare 180 dagar med föräldrapenning.

Kan jag avstå föräldrapenningdagar åt någon annan?

Den som bor tillsammans med en förälder utan att själv vara förälder eller ha vårdnaden om barnet kan i vissa fall också få föräldrapenning. Det gäller om han eller hon

- har eller har haft andra gemensamma barn med föräldern
- är eller har varit gift med föräldern
- är eller har varit registrerad partner med föräldern.

Men den som inte själv är förälder och vårdnadshavare till barnet har ingen egen rätt till föräldrapenning. Den förälder som är vårdnadshavare måste avstå av sina dagar.

Hur stor är ersättningen?

Vissa arbetsgivare kan betala ut extra ersättning som en utfyllnad till föräldrapenningen. Kontakta din arbetsgivare eller ditt fackförbund för att få veta mer.

Sjukpenningnivå

Det finns tre olika ersättningsnivåer inom föräldrapenningen: sjukpenningnivå, grundnivå och lägstanivå. Ersättningen på sjukpenningnivån beror på vilka inkomster

du har. Ersättningen på grundnivån och lägstnivån är i de flesta fall lika stor, och den är lika för alla.

Sjukpenningnivå

Under 390 av de sammanlagt 480 dagarna med föräldrapenning får föräldrarna ersättning på sjukpenningnivå. Sjukpenningnivån ger dig något mindre än 80 procent av din sjukpenninggrundande inkomst. De 60 dagar som är reserverade för var och en av föräldrarna är dagar på sjukpenningnivå.

Grundnivå

Om du inte uppfyller villkoren får att få ersättning på sjukpenningnivå får du ersättning på grundnivå i stället.

Lägstanivå

De övriga 90 dagarna får föräldrarna ersättning på lägstanivå.

Vad händer om jag får tvillingar?

Av de 180 extra dagarna som betalas ut till föräldrar med tvillingar är 90 på sjukpenning- eller grundnivå. Vid födsel av fler än två barn samtidigt har föräldrarna rätt till föräldrapenning på sjukpenning- eller grundnivå i ytterligare 180 dagar för varje barn utöver de två första.

De första 180 dagarna gäller speciella regler

De första 180 dagarna som betalas ut för ett barn är alltid dagar på sjukpenning- eller grundnivå. För att du under de dagarna ska få föräldrapenning på sjukpenningnivå måste du uppfylla ett speciellt villkor: du måste ha haft en sjukpenninggrundande inkomst som varit högre än 180 kronor per dag i 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade födelsen. Har du arbetat i ett annat EU- eller EES-land kan du få tillgodoräkna dig den perioden.

Uppfyller du inte villkoret kan du bara få ersättning på grundnivå under de första 180 dagarna som föräldrapenning betalas ut för ett barn.

Kom ihåg att regeln gäller de första 180 dagarna som föräldrapenning betalas ut för ett barn, alltså inte de första 180 dagarna du tar ut föräldrapenning.

Vad händer om jag har fått vårdnadsbidrag?

Perioder när du har fått kommunalt vårdnadsbidrag påverkar inte din rätt till föräldrapenning beräknad på din sjukpenninggrundande inkomst. Det kan också gälla tid som du vistats utomlands som biståndsarbetare. Kontakta oss för mer information.

Olika sätt att ta ut föräldrapenningen

Om du vill arbeta kortare dagar kan du ta ut föräldrapenning för en del av dagen. Du kan ta ut tre fjärdedels föräldrapenning om du arbetar högst en fjärdedel av normal arbetstid, halv föräldrapenning om du arbetar högst hälften av normal arbetstid och så vidare ned till en åttondels föräldrapenning om du arbetar högst sju åttondelar av normal arbetstid.

Hel föräldrapenning på grund- eller lägstannivå kan du ta ut om du arbetar upp till sju åttondelar av normal arbetstid.

Kan vi vara lediga samma dag?

Båda föräldrarna kan inte vara lediga samtidigt och få hel föräldrapenning för samma barn. Men ni kan vara lediga samma dag med föräldrapenning för halva dagen vardera, eller för två olika barn samma dag.

Kan jag få föräldrapenning på arbetsfria dagar?

Du kan ta ut föräldrapenning på grund- eller lägstannivå för arbetsfria dagar. Däremot kan du inte ta ut föräldrapenning samtidigt som du har semester.

För att få hel föräldrapenning på sjukpenningnivå för dagar som normalt är arbetsfria måste du ta ut hel föräldrapenning dagen före eller efter de arbetsfria dagarna. På motsvarande sätt gäller att du måste ta ut halv föräldrapenning när du vill ha halv ersättning för arbetsfria dagar och så vidare. Det gäller om den arbetsfria perioden är fyra dagar eller färre.

På www.forsakringskassan.se kan du planera hur du ska ta ut dina dagar med föräldrapenning.

Om du blir sjuk

Blir du så sjuk att du inte kan ta hand om ditt barn under tiden du får föräldrapenning ska du anmäla det till Försäkringskassan. I stället för föräldrapenning kan du då få sjukpenning.

Du behåller samma föräldrapenning i minst två år

Många småbarnsföräldrar väljer att gå ner i arbetstid och får därför lägre inkomster. Du får ändå föräldrapenning beräknad utifrån den sjukpenninggrundande inkomst du hade vid barnets födelse ända tills barnet fyller två år.

Om du som är mamma blir gravid igen innan barnet fyllt ett år och nio månader, behåller du och den andre föräldern samma föräldrapenning också efter barnets tvåårsdag. Det gäller även om er sjukpenninggrundande inkomst har sänkts.

Det innebär att den storlek på föräldrapenningen som gällde för det första barnet kommer att gälla också för nästa barn i minst två år. Det fungerar på samma sätt om du adopterar ett barn inom två år och sex månader efter ditt tidigare barns födelse, eller efter en tidigare adoption.

Sjukpenning när barnet har fyllt ett år

Så länge ditt barn inte har fyllt ett år beräknas också sjukpenning och tillfällig föräldrapenning utifrån din tidigare sjukpenninggrundande inkomst. Men efter barnets ettårsdag beräknas normalt din sjukpenninggrundande inkomst utifrån din faktiska inkomst. Om du har gått ner i arbetstid och har lägre inkomster får du alltså lägre ersättning när du till exempel är sjuk eller vårdar sjukt barn. Samma regler gäller när det gått ett år sedan du adopterade ett barn.

Du kan ändå få behålla din tidigare sjukpenninggrundande inkomst om du uppfyller vissa villkor. Den ligger kvar på samma nivå som tidigare om du

- tar ut hel föräldrapenning minst fem dagar per vecka
- arbetar mindre än före barnets födelse och tar ut föräldrapenning som motsvarar minskningen i arbetstid
- studerar med studiestöd
- är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

8

Kommunalt vårdnadsbidrag

Kommunalt vårdnadsbidrag räknas inte som sjukpenninggrundande inkomst. Om du under tiden som du får vårdnadsbidrag arbetar mindre än tidigare sänks din sjukpenninggrundande inkomst.

Men vårdnadsbidraget påverkar inte den sjukpenninggrundande inkomst du hade före vårdnadsbidraget. När du inte längre får vårdnadsbidraget får du tillbaka din tidigare sjukpenninggrundande inkomst om du till exempel

- är sjukskriven
- söker arbete och är inskriven på Arbetsförmedlingen
- vårdar barn som inte har fyllt ett år.

Börjar du arbeta igen beräknas din sjukpenninggrundande inkomst utifrån din aktuella arbetsinkomst.

Kommunalt vårdnadsbidrag och andra ersättningar

Om du eller den andra föräldern får till exempel föräldrapenning, arbetslöshetsersättning eller aktivitetsstöd har du inte rätt till vårdnadsbidrag för samma kalendermånad. Uppfyller du då inte villkoren för att få tillbaka din tidigare sjukpenninggrundande inkomst kommer den att grundas på din aktuella arbetsinkomst. Har du ingen arbetsinkomst blir den sjukpenninggrundande inkomsten noll, vilket innebär att du inte har rätt till exempelvis sjukpenning eller tillfällig föräldrapenning.

Du kan få mer information om vårdnadsbidraget från din kommun.

Hemma med sjukt barn

9

Tillfällig föräldrapenning

Om du avstår från att arbeta för att ta hand om ett sjukt barn kan du få tillfällig föräldrapenning. Du kan också få tillfällig föräldrapenning om den som brukar ha hand om barnet är sjuk, och när du besöker läkare eller barnavårdscentral med ditt barn. Du kan däremot inte få tillfällig föräldrapenning om du är hemma med barnet därför att förskolan eller skolan är stängd.

Du kan få tillfällig föräldrapenning för en hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag, beroende på hur mycket du måste avstå från att arbeta.

Anmäl senast samma dag

Du måste anmäla att du vill ha tillfällig föräldrapenning senast samma dag som du vill ha ersättning för. Först när du har gjort anmälan kan du begära ersättning. Vissa arbetsgivare gör automatisk anmälan åt dig. Men du måste själv ta reda på hur det fungerar på din arbetsplats.

Hur stor är ersättningen?

Den tillfälliga föräldrapenningen ger dig något mindre än 80 procent av din sjukpenninggrundande inkomst. Om du är anställd beräknas ersättningen utifrån din arbetstid i dagar eller timmar. Är du företagare eller arbetslös får du ersättningen beräknad per kalenderdag.

Finns det någon åldersgräns?

Normalt kan du bara få tillfällig föräldrapenning om ditt barn inte har fyllt 12 år. Men det finns några undantag. De beskrivs längre fram i det här avsnittet och i avsnittet om barn med funktionsnedsättning.

Vårdbidrag och tillfällig föräldrapenning

Om du får vårdbidrag för barnet kan du inte få tillfällig föräldrapenning för samma vård- och tillsynsbehov som du redan får vårdbidrag för.

Efter sju dagar måste du ha intyg

Om barnet är sjukt eller smittat längre tid än sju dagar måste du kunna visa ett intyg från en läkare eller sjuksköterska från och med den åttonde dagen. Om den ordinarie vårdaren är sjuk ska det också styrkas med intyg eller utlåtande från en läkare från och med den åttonde dagen.

Hur många dagar kan jag ta ut?

Föräldrar kan få tillfällig föräldrapenning under högst 120 dagar per barn och år. Men efter 60 dagar går det inte att få tillfällig föräldrapenning när den som brukar ta hand om barnet är sjuk.

Intyg om barnets frånvaro

Innan du får pengar måste du lämna ett intyg. Vi skickar intyget till dig när du har anmält att du vill ha tillfällig föräldrapenning. På intyget ska du skriva vilka dagar du inte har kunnat arbeta därför att du har varit hemma med ditt sjuka barn. Sedan måste också någon på förskolan, fritidshemmet eller skolan skriva på intyget. När de har skrivit på ska du skicka tillbaka intyget till oss.

Om ditt barn är allvarligt sjukt behöver du inte lämna något intyg. Finns det redan ett intyg från en läkare eller sjuksköterska om barnets sjukdom kan det räcka.

Förskolan, familjedaghemmet, fritidshemmet eller den skola där barnet går är skyldiga att utfärda intyg till dig som är barnets förälder. Det gäller till och med månaden efter att barnet blev friskt.

Kan någon annan få ersättning för att ta hand om mitt barn?

Det finns två tillfällen när någon annan än en förälder kan få ersättning i form av tillfällig föräldrapenning.

Det ena är när du själv inte kan eller vill stanna hemma från arbetet för att vårda ditt sjuka barn. Då kan du överlåta din rätt till tillfällig föräldrapenning till en annan person. Det kan till exempel vara farfar, en granne eller någon annan. För att den andra personen ska kunna få tillfällig föräldrapenning måste han eller hon förstas avstå från att arbeta för att vårda barnet.

Det andra tillfället är om du själv blir sjuk samtidigt som barnet. Om du får sjuklön eller sjukpenning och inte själv kan vårda ditt sjuka barn, så kan Försäkringskassan besluta att en annan person som avstår från att arbeta för att vårda barnet kan få tillfällig föräldrapenning i stället.

Byte av föräldrapenning mot tillfällig föräldrapenning

Om barnet ligger på sjukhus

Om ditt barn vårdas på sjukhus när du är föräldraledig kan du byta ut den vanliga föräldrapenningen mot tillfällig föräldrapenning. Det gäller även om ett äldre syskon vårdas på sjukhus.

Om den förälder som är hemma med barnet blir sjuk

Om en förälder som är hemma och tar ut föräldrapenning blir sjuk och inte kan ta hand om barnet kan den andre föräldern få tillfällig föräldrapenning för att vårda barnet. Barnet måste vara äldre än 240 dagar. Är barnet yngre kan bara vanlig föräldrapenning betalas ut.

Barn mellan 12 och 16 år

Du kan få tillfällig föräldrapenning även för ett barn som fyllt tolv år om barnet har ett större behov av vård och tillsyn än vad som i allmänhet är fallet för barn i motsvarande ålder.

Du måste ha ett läkarutlåtande om barnets tillstånd. För barn med långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning kan Försäkringskassan i förväg besluta att barnet ska omfattas av den tillfälliga föräldrapenningen även sedan det fyllt tolv år.

Allvarligt sjukt barn

Om du är förälder till ett allvarligt sjukt barn har du rätt till tillfällig föräldrapenning under ett obegränsat antal dagar. Det gäller för barn som inte har fyllt 18 år. Båda föräldrarna har rätt till ersättning för samma barn och tid. När barnet är allvarligt sjukt kan en förälder i vissa fall få tillfällig föräldrapenning även när den andra föräldern får vårdbidrag.

Ett barn anses vara allvarligt sjukt när

- det är stor fara för barnets liv
- barnet får behandling mot sin sjukdom och det finns fara för barnets liv utan denna behandling.

Du behöver ett särskilt läkarutlåtande som styrker barnets tillstånd.

10 Om ditt barn har funktionsnedsättning

Vårdbidrag

Om du vårdar ett barn med funktionsnedsättning eller en långvarig sjukdom kan du få vårdbidrag. Barnet måste behöva särskild tillsyn och vård i minst sex månader. Du har också rätt till vårdbidrag om du har stora merkostnader på grund av barnets funktionsnedsättning eller sjukdom. Merkostnader kan till exempel vara kostnader för att sjukvård och läkemedel. Det kan också vara utgifter för hjälpmedel, särskild mat eller resor av olika slag.

Du kan få vårdbidrag från att barnet är nyfött till och med juni månad det år barnet fyller 19 år. Vårdbidraget betalas ut till den förälder som ansöker om bidraget eller till den som har den rättsliga vårdnaden om barnet. Två föräldrar kan dela på utbetalningen av vårdbidraget.

Du betalar skatt och får pensionsrätt för vårdbidraget, men det räknas inte som sjukpenninggrundande inkomst. Vårdbidrag för merkostnader är inte skattepliktigt och ger inte pensionsrätt.

Tillfällig föräldrapenning för barn som är 16 år och äldre

Du har rätt till tillfällig föräldrapenning även för barn som har fyllt 16 men inte 21 år om barnet omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Om barnet vid 21 års ålder går i särskolans gymnasium, eller är

svårt rörelsehindrad och går i en särskild gymnasieskola kan du få tillfällig föräldrapenning ända till slutet av vårterminen det år då barnet fyller 23 år.

Du får bara tillfällig föräldrapenning för barn som har fyllt 16 år när du behöver avstå från att arbeta på grund av sjukdom eller smitta hos barnet. Med sjukdom hos barnet menas att en ny sjukdom kommer till, eller att grundtillståndet försämras. Det innebär att du inte kan få tillfällig föräldrapenning för ett vårdbehov som Försäkringskassan redan har tagit hänsyn till när vi har bedömt rätten till vårdbidrag. Du kan inte heller få tillfällig föräldrapenning när barnets ordinarie vårdare är sjuk eller smittad.

Kontakt dagar

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan också få tillfällig föräldrapenning för kontakt dagar. Kontaktdagarna kan till exempel användas vid föräldrautbildning där du lär dig mer om att vårda barn med funktionsnedsättning. Du kan också använda dem vid invänjning eller besök i förskoleverksamhet, skola eller skolbarnomsorg.

Det finns tio kontakt dagar per barn och år att använda. Dagarna kan tas ut från barnets födelse fram tills barnet fyller 16 år.

Assistansersättning

Ditt barn kan få assistansersättning om han eller hon omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och behöver personlig assistans med sina grundläggande behov. Försäkringskassan ansvarar för assistansersättningen om barnet behöver hjälp med sina grundläggande behov i mer än 20 timmar i veckan.

Med personlig assistans menas ett personligt utformat stöd som ges i olika situationer av ett begränsat antal personer. Personlig assistans med de grundläggande behoven innebär hjälp med personlig hygien, måltider, att

klä av och på sig, att meddela sig med andra personer eller annan hjälp som kräver ingående kunskaper om barnets funktionsnedsättning.

Bilstöd

Du som har ett barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd för att köpa eller anpassa en bil. Du måste bo tillsammans med barnet. Barnet måste ha en bestående funktionsnedsättning som gör det svårt eller omöjligt för barnet att förflytta sig på egen hand eller att åka med kollektivtrafik. Det kan till exempel handla om svårigheter med att gå av och på bussar och tåg.

Barnbidrag och flerbarnstillägg

Barn som bor i Sverige har rätt till barnbidrag. Du behöver inte ansöka om barnbidraget. Det betalas automatiskt ut från och med månaden efter barnets födelse eller från och med månaden efter barnet anses vara bosatt i Sverige. Barnbidraget är skattefritt och betalas ut den 20 varje månad.

Vem får barnbidraget?

Det är barnet som har rätt till barnbidrag, men det betalas ut till en förälder. Föräldrar som har gemensam vårdnad om sitt barn kan välja vem som ska få barnbidraget. Om ni inte väljer betalas pengarna ut till mamman. När en förälder har ensam vårdnad får den föräldern barnbidraget. Om ni har gemensam vårdnad, men barnet bara bor hos en av er, kan den föräldern begära att få barnbidraget mot den andra förälderns vilja.

Kan man dela på barnbidraget?

Föräldrar som inte bor ihop, men har barnet hos sig ungefär halva tiden var, kan dela på barnbidraget. Ni måste ha gemensam vårdnad om barnet och vara överens om att dela på bidraget.

Hur länge betalas barnbidraget ut?

Barnbidraget betalas ut till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Barn som har fyllt 16 år och går kvar i grundskolan eller i särskola kan få förlängt barnbidrag.

Flerbarnstillägg

Flerbarnstillägg betalas ut automatiskt om du får barnbidrag för minst två barn. Flerbarnstillägget är också skattefritt.

Får jag flerbarnstillägg för äldre barn?

Du kan få flerbarnstillägg också för barn som har fyllt 16 år om de har studiebidrag eller förlängt barnbidrag. Du måste anmäla att du vill ha flerbarnstillägg för barn över 16 år.

Får vi räkna med alla barn som bor hos oss?

Två föräldrar som bor ihop och får barnbidrag för minst ett barn var kan få räkna ihop samtliga barn för att få flerbarnstillägg. Ni måste vara eller ha varit gifta med varandra, eller ha eller ha haft ett gemensamt barn. Ni måste anmäla att ni vill ha flerbarnstillägg.

Bostadsbidrag

12

Barnfamiljer med låga inkomster kan få bostadsbidrag. Hur mycket du kan få beror på hur stora inkomster du har, hur mycket du betalar för din bostad, bostadens storlek och hur många barn du har.

Bostadsbidraget är ett preliminärt bidrag. Du söker bidrag utifrån vilka inkomster du tror att du kommer att ha under året. Det innebär att du kan bli skyldig att betala tillbaka pengar om du får högre inkomster än beräknat. Meddela oss på en gång om du får ändrade inkomster. Då kan vi minska bidraget, och du slipper bli skyldig att betala tillbaka pengar.

Du måste bo och vara folkbokförd på den adress som du söker bidrag för. I vissa fall kan man dock göra undantag från folkbokföringskravet. Du kan få bostadsbidrag oavsett om du äger bostaden eller hyr den.

Du räknas som barnfamilj om du har barn som bor hos dig eller som bor hos dig ibland. Ditt barn får räknas med i hushållet tills han eller hon fyller 18 år. Även barn som är över 18 år och får studiehjälp eller förlängt barnbidrag räknas med.

På www.forsakringskassan.se kan du räkna ut om du kan få bostadsbidrag och i så fall hur mycket. Där finns också ansökningsblanketter.

13 Om ni separerar

Underhållsskyldighet och underhållsbidrag

Föräldrar är skyldiga att försörja sina barn tills de fyller 18 år, eller 21 år om barnet fortfarande går i skolan. Om ett barn bara bor hos den ena av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Bor barnet lika mycket hos bägge föräldrarna (så kallat växelvis boende) behöver ingen av föräldrarna betala underhållsbidrag.

Hur stort underhållsbidraget ska vara beror på barnets behov och er ekonomi. Ni kan själva komma överens om ett underhållsbidrag och upprätta ett avtal. Om ni inte kan komma överens kan underhållsbidraget bestämmas av en domstol.

Blanketter för att skriva avtal finns på www.forskringskassan.se. Där finns också information om hur ni själva kan räkna ut vad som är ett rimligt underhållsbidrag.

Samarbetssamtal

Om ni har svårt att komma överens om hur ni ska lösa frågor om umgänge, vårdnad och boende med barnet kan ni vända er till kommunen för att få hjälp med ett samarbetsamtal. Samarbetssamtalet är en möjlighet för er att hitta gemensamma lösningar för barnets bästa utan att behöva gå till domstol. Samarbetssamtal kostar inget.

Underhållsstöd

Om den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det har barnet rätt till underhållsstöd från Försäkringskassan. Även barn som är adopterade av en ensam förälder har rätt till underhållsstöd.

Underhållsstödet är skattefritt. Det finns i tre olika former: Fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag och underhållsstöd vid växelvis boende. Dessutom kan ungdomar mellan 18 och 20 år ansöka om förlängt underhållsstöd för studerande.

Fullt underhållsstöd - när en av er inte betalar något underhåll

När den av er som ska betala underhållsbidrag betalar för lite, inte betalar något alls eller inte betalar i tid kan barnet ha rätt till fullt underhållsstöd. Om barnet får fullt underhållsstöd måste den som inte bor med barnet betala tillbaka pengarna till Försäkringskassan.

Utfyllnadsbidrag - när den av er som ska betala inte kan betala hela beloppet

När vi beräknar att den av er som inte bor med barnet inte klarar av att betala hela underhållsbidraget kan barnet ha rätt till ett utfyllnadsbidrag. Det innebär att föräldern betalar ett belopp som vi har räknat fram direkt till den förälder som barnet bor tillsammans med. Resten av pengarna som barnet har rätt till betalas ut av Försäkringskassan. När barnet får utfyllnadsbidrag behöver den av er som betalar underhållsbidrag inte betala tillbaka något till Försäkringskassan.

Inkomstprövat underhållsstöd vid växelvis boende

Om barnet bor växelvis ungefär lika mycket hos er, kan ni få underhållsstöd vid växelvis boende. Det betalas ut till båda föräldrarna.

Ni söker underhållsstöd vid växelvis boende var för sig. Ersättningens storlek beror på era respektive inkomster. Ni behöver inte betala tillbaka något till Försäkringskassan om ni har underhållsstöd vid växelvis boende.

Förlängt underhållsstöd för studerande

Om barnet fyllt 18 år betalas underhållsstödet ut direkt till barnet. Då är det också barnet som lämnar in ansökan. För att ha rätt till förlängt underhållsstöd måste barnet vara ogift och gå heltid i skolan på grundskolenivå, gymnasienivå eller motsvarande.

Återbetalning av fullt underhållsstöd

Om barnet får fullt underhållsstöd beslutar Försäkringskassan hur mycket du som inte bor med barnet ska betala tillbaka. Hur mycket det blir beror på hur stora inkomster och hur många barn du har. Du får göra ett grundavdrag för din egen försörjning.

Avdrag för övernattnings och nettoberäkning

Du som betalar tillbaka underhållsstöd har rätt till avdrag för de dagar som barnet bor hos dig. Om det finns en dom eller ett avtal som bestämmer hur många dygn ditt barn ska bo hos dig kan du ansöka om nettoberäkning. Har du nettoberäkning behöver du inte ansöka om avdrag varje gång ditt barn bor hos dig.

Ansöka om underhållsstöd

Den förälder som barnet bor hos ansöker om underhållsstöd. Vid växelvis boende ansöker varje förälder var för sig. Vid förlängt underhållsstöd ansöker barnet själv om underhållsstöd.

Underhållsstöd kan aldrig beviljas för längre tid tillbaka än en månad före ansökningstillfället.

Om du ska ansöka om underhållsstöd är det bra om du tar kontakt med oss först.

Pensionsrätt för barnår 14

Om du är föräldraledig eller går ner i arbetstid därför att du har barn påverkar det hur mycket du tjänar in till din pension. Pensionsrätt för barnår är ett sätt att kompensera föräldrar ekonomiskt för det. Du får pensionsrätt för barnår de fyra första åren i ditt barns liv. Det spelar ingen roll om du är föräldraledig eller inte. Du kan bara få pensionsrätt för ett barn i taget.

Är du adoptivförälder kan du få pensionsrätt för barnår de första fyra åren som du har haft barnet i din vård, som längst till det år barnet fyller 10 år.

Den förälder som tjänar minst under ett år får automatiskt pensionsrätten för barnår det året. Om du vill att pensionsrätten för barnår ska tillgodoses den andra föräldern ska du anmäla det till Försäkringskassan. Vi måste ha fått in din anmälan senast den 31 januari året efter det år anmälan gäller.

15 Anmäl alltid förändringar!

Om något ändras som kan påverka din rätt till ersättning är du skyldig att anmäla det till Försäkringskassan. Det gäller till exempel om

- du får ändrade inkomster
- du får ändrade bostadskostnader
- du gifter dig eller skiljer dig
- du tänker åka utomlands under en längre tid eller bosätta dig i annat land.

Om du inte anmäler dessa förändringar kan du bli skyldig att betala tillbaka pengar.

Så här kan du göra

16

www.forsakringskassan.se

På vår webbplats kan du enkelt och snabbt sköta dina ärenden med hjälp av våra självbetjäningstjänster.

Du kan

- planera hur du ska ta ut din föräldrapenning och se hur mycket pengar du kan få
- anmäla och begära föräldrapenning
- anmäla och begära tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn
- anmäla och begära tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse
- se hur mycket du kan få i jämställdhetsbonus
- beräkna ditt preliminära bostadsbidrag
- lämna synpunkter på vår service.

För att begära ersättning behöver du en e-legitimation som du hämtar från din bank på Internet eller hos Telia.

För att göra en anmälan, planera hur du ska ta ut din föräldrapenning eller beräkna jämställdhetsbonus och bostadsbidrag behöver du ingen e-legitimation.

Vill du veta mer om e-legitimation kan du gå in på www.e-legitimation.se.

020-524 524

På vår telefon för självbetjäning kan du anmäla vård av barn, tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse och föräldrapenning. Du kan också beställa intyg, blanketter och broschyrer. Telefonen är öppen dygnet runt och samtalet är gratis.

SMS

Om du använder vår sms-tjänst kan du:

- Anmäla tillfällig föräldrapenning när barnet är sjukt.
 - Sms:a TFP och ditt personnummer följt av barnets personnummer till 71020.
- Anmäla tio dagar med tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse.
 - Sms:a TIODAGAR och ditt personnummer till 71020.

Personnumret kan skrivas med valfritt 10 eller 12 siffror samt med eller utan mellanslag och bindestreck. Du får alltid en bekräftelse på att ditt sms tagits om hand.

Att använda sms-tjänsten kostar som ett vanligt sms.

Frågor

Har du frågor kan du använda Hanna, vår digitala assistent på webben. Hon svarar på de vanligaste frågorna om våra försäkringar och tjänster och vägleder dig till rätt information.

Du kan också ringa vårt Kundcenter på telefon 0771-524 524 eller till Nationell förmedlingstjänst för texttelefoner 90 160.

Skyldigheter

Anmäl förändringar till Försäkringskassan

Du är alltid skyldig att anmäla ändrade förhållanden som har betydelse för rätten till ersättning.

Vad händer om du får för hög ersättning?

Om du får en ersättning som du inte har rätt till, blir du normalt skyldig att betala tillbaka pengarna. Det gäller även om det inte är ditt fel att du fått ersättningen.

Försäkringskassan polisanmäler misstänkt brott

Att medvetet lämna felaktiga uppgifter eller låta bli att anmäla förändringar som kan påverka rätten till ersättning kan vara brottsligt. Försäkringskassan polisanmäler alla misstänkta bidragsbrott.

Mer information

Den här broschyren ger endast övergripande information och ska inte betraktas som lagtext i ämnet.

På **www.forsakringskassan.se** finns mer information om socialförsäringen och även fördjupad information i faktablad om enskilda ärendeslag.

Broschyren finns även i lättläst version och som ljudfil på vår webbplats. Vill du ha broschyren på talkassett eller punktskrift kan du beställa den från Inläsningstjänst AB, telefon 08-556 115 64.

Myndighetsguiden

Här har vi samlat adresser till några andra myndigheters webbplatser.

Arbetsförmedlingen **www.arbetsformedlingen.se** och kommunernas näringslivssekreterare är informationskällor för dig som har frågor om arbete och arbetsmarknaden. På **www.foretagarguiden.se** kan du få svar på frågor om du ska starta eget företag. Har du frågor om skatt kan du gå in på **www.skatteverket.se**. På Socialstyrelsens sida **www.socialstyrelsen.se** finns bland annat information om vårdnad, boende och umgänge.

Any questions? Please contact our Customer Service Center 0771-524 524.